

Save the Children

QUANT MESURA LA INFÀNCIA A CATALUNYA?

Es pot mesurar l'evolució d'una societat calculant la inversió que dedica a la infància.

La infància és el baròmetre perfecte per avaluar la capacitat dels governs d'apostar pel bé comú.

Desembre 2020

savethechildren.es

QUÈ ÉS?

Les circumstàncies econòmiques, socials i polítiques que estem vivint exigeixen que els partits polítics es comprometin amb la infància. Això significa desenvolupar un programa polític compromès amb els drets de la infància. Per aquesta raó, Save the Children ha elaborat aquestes propostes perquè els òrgans decisors i els partits polítics posin la infància al centre de les seves agendes.

Quant mesura la infància a Catalunya? és una anàlisi de dades i indicadors amb informació sobre el grau de compliment dels drets dels infants recollits a la Convenció sobre els Drets de l'Infant. L'anàlisi recull dues dimensions que afecten la vida dels nens i les nenes a Catalunya: la pobresa i la violència.

PER QUÈ SERVEIX?

- 1** Conté dades estadístiques i informació extreta de fonts oficials.
- 2** Es tracta d'un seguiment anual de dues dimensions de la situació dels infants a Catalunya: la pobresa i la violència.
- 3** És una eina de treball d'ús senzill per reflexionar i debatre.
- 4** Pretén influir en els programes electorals de cara a les eleccions catalanes del 14 de febrer de 2021.
- 5** Proposa fer un seguiment de la situació de la infància al final de cada legislatura.

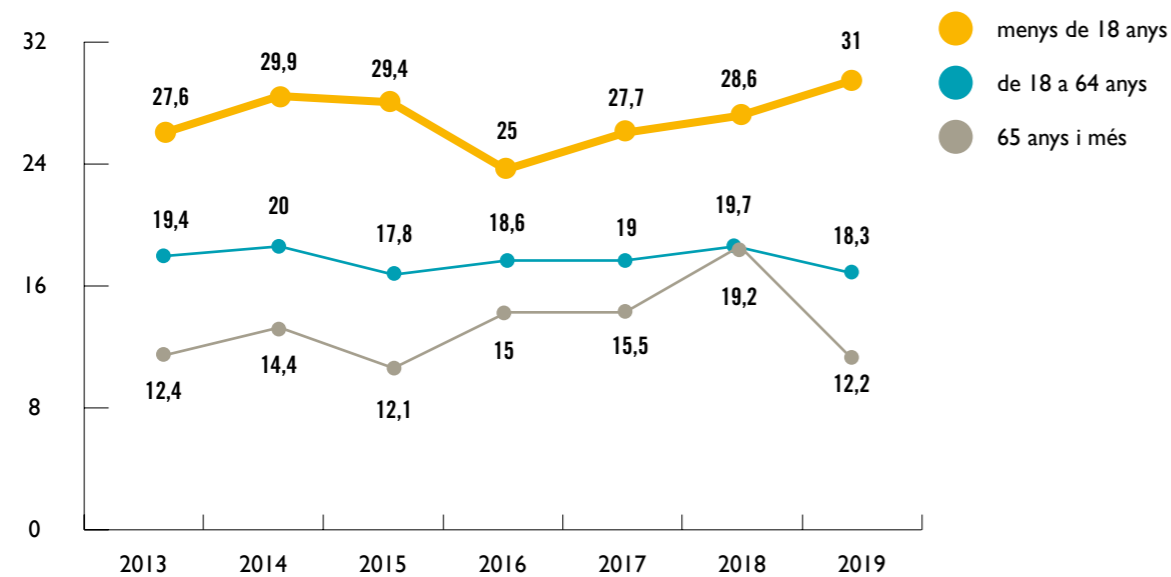
POBRESA INFANTIL

LA INFÀNCIA ÉS EL GRUP D'EDAT MÉS POBRE

A Catalunya, el **31%**¹, **1 de cada 3 nens i nenes viu en situació de pobresa**, enfront del 19,5% de la població general. Això implica que **430.900 infants** subsisteixen amb menys dels recursos necessaris per viure amb dignitat.

Sense més inversió i voluntat política, el **80% d'ells seguiran sent pobres quan creixin**, i deixaran la pobresa com a herència als fills i filles que tinguin. **No garantir els drets de la infància avui és sembrar les bases d'una societat futura pitjor.**

Evolució de la taxa de risc de pobresa per franja d'edat (2013-2019)

Font: Idescat

L'evolució de la taxa de pobresa infantil a casa nostra mostra que les xifres no han parat de créixer. En comparació per franges d'edat, la infància és, amb diferència, la població més pobre.

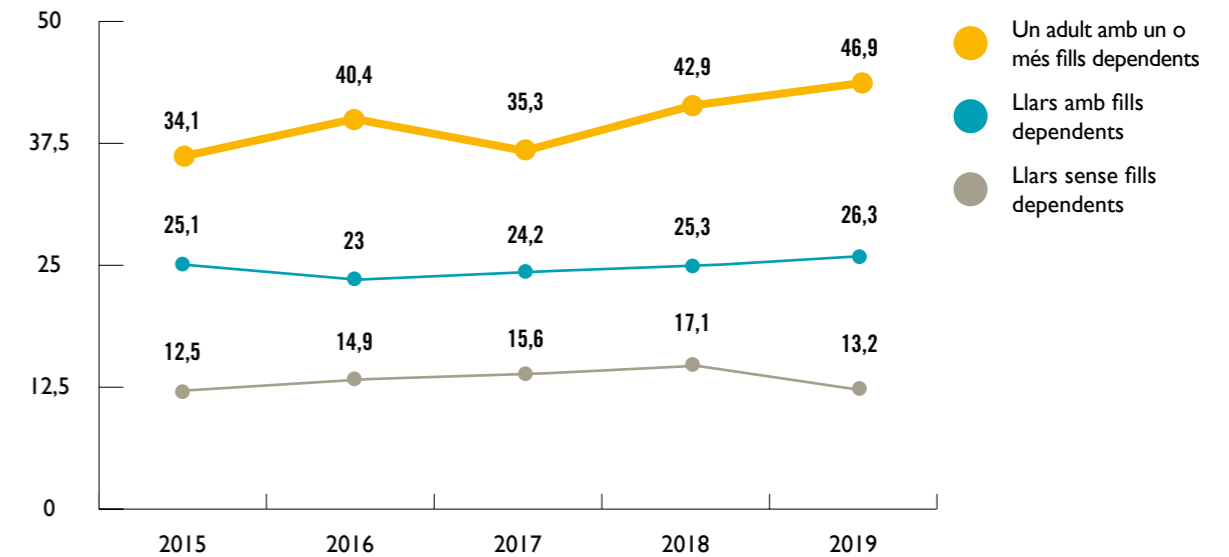
A més, analitzada més de prop, aquesta realitat resulta encara més preocupant, ja que es constata que els infants més pobres a Catalunya són cada cop més pobres.

¹ Idescat segons l'ECV 2019: <https://www.idescat.cat/pub/?id=ecv&n=7609&lang=es>

TENIR FILLS ÉS UN FACTOR DE POBRESA

Les **famílies amb fills i filles a càrrec** continuen tenint més la pobresa que les altres llars, amb una **taxa de pobresa del 26,3%** i del **46,9%** per a les **famílies monoparentals** enfront del 13,2% per a les famílies sense fills.

Taxa de risc de pobresa per composició de la llar 2015-2019

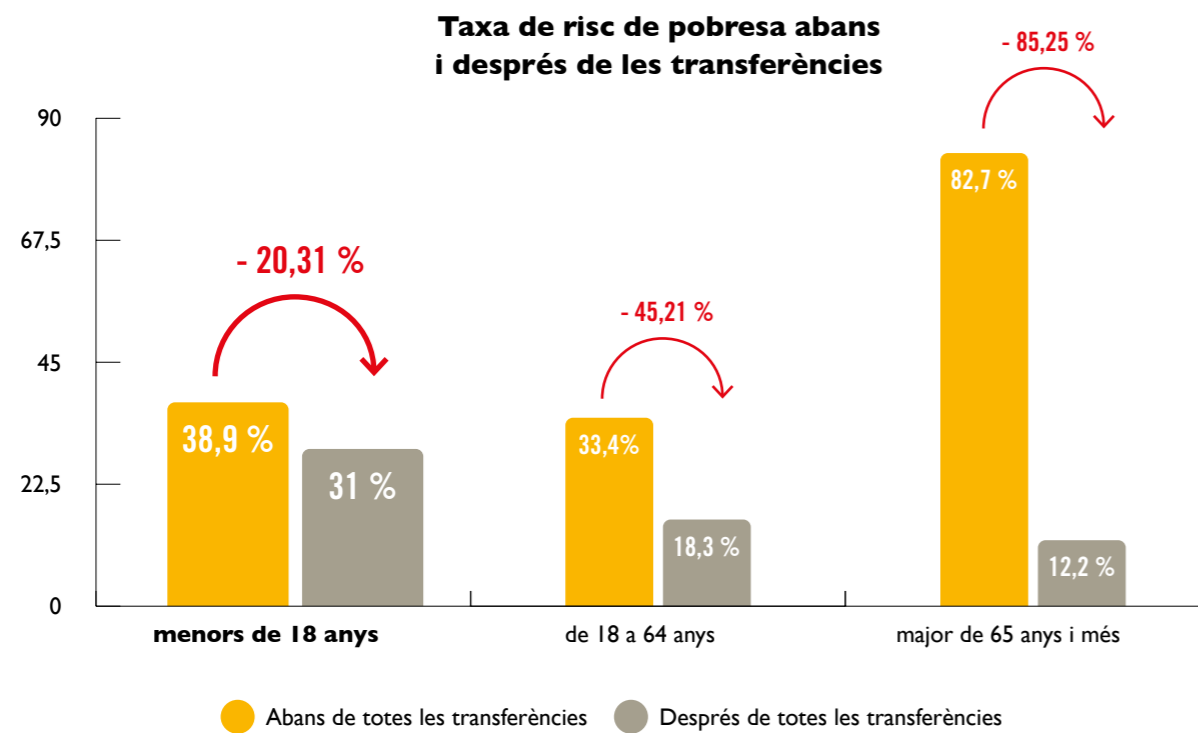
Font: Idescat

Finalment, i directament vinculat amb aquesta dada, es destaca la ineficàcia de les polítiques públiques dirigides a disminuir la pobresa; mentre que aquestes aconsegueixen reduir la pobresa del grup adult (18-64) en un 45% o la del grup de més de 65 anys en un 85%, en la infància tan sols s'aconsegueix reduir un 20%.

La pobresa viscuda a la infància afecta el desenvolupament laboral. Néixer en la pobresa determina la trajectòria educativa: els estudiants del 20% més ric de la població tenen una taxa d'abandonament escolar prematur inferior al 2%; la taxa del 20% més pobre està al voltant del 29%³. Això afectarà el seu desenvolupament laboral.

A Catalunya, la taxa d'abandonament escolar prematur és del 19%, molt per sobre de la mitjana europea del 10,3% i de l'espanyola del 17,3%⁴.

Com menys nivell d'ingressos, pitjor situació de salut. La prevalença d'obesitat és més elevada en les famílies amb menys ingressos, un 11,6%, que a les llars amb més ingressos, el 5,9%⁵.

Font: Idescat

La taxa de pobresa infantil i adulta abans de les transferències socials és relativament similar (38,9% vs. 33,4%); no obstant això, la poca eficàcia de les transferències a la infància fa que el resultat sigui molt dispar (31% vs. 18,3%).

COM ÉS EL SISTEMA CATALÀ DE PROTECCIÓ SOCIAL A LA INFÀNCIA?

- Basat en prestacions d'escassos recursos i d'accés molt condicionat.
- Imprescindible però molt ineficient.
- Una excepció a Europa on prevalen les prestacions universals de fill o filla a càrrec no condicionades al nivell de renda (de 28 estats només 10 no disposen d'aquestes ajudes).
- Prevalen prestacions de tipus contributiu aplicades a la declaració de la renda dels pares, amb poc impacte en les famílies en pitjor situació on es registra menys intensitat laboral.
- El complement de la Renda Garantida per fill a càrrec no ha estat eficient per reduir les situacions de pobresa de les famílies amb fills a càrrec.

La pobresa s'hereta: el 80% dels infants que viuen en situació de pobresa seran adults pobres.

EL COST MASSA ELEVAT DE LA CRIANÇA A CATALUNYA

- Catalunya és un dels territoris on el cost de la criança és més alt. Save the Children ha calculat que les famílies catalanes han de gastar-se uns 626 € mensuals per criar els seus fills i filles. Unes despeses inassumibles per a moltes famílies que sovint decideixen no tenir fills a causa del cost que representa la criança¹.

2 Informe de Save the Children El cost de la criança, 2018.
 3 Resultats d'estudis duts a terme a Espanya que es poden aplicar a Catalunya.
 4 Idescat, 2019.
 5 Enquesta de salut de Catalunya-ESCA, 2019.

HABITATGE

Que un infant tingui un nivell de vida adequat passa per tenir cobert el dret a un habitatge digne.

Entre 2013 i el 2019 el preu del lloguer ha pujat un 43,6% a Barcelona ciutat i un 35,6% a Catalunya, de manera que el preu mitjà del lloguer a la ciutat s'ha situat en 979 euros⁶, un cost impossible d'assumir per a moltes famílies.

EL COST ACTUAL DE L'HABITATGE ESTÀ MOLT PER SOBRE DEL QUE PODEN PAGAR LES FAMÍLIES

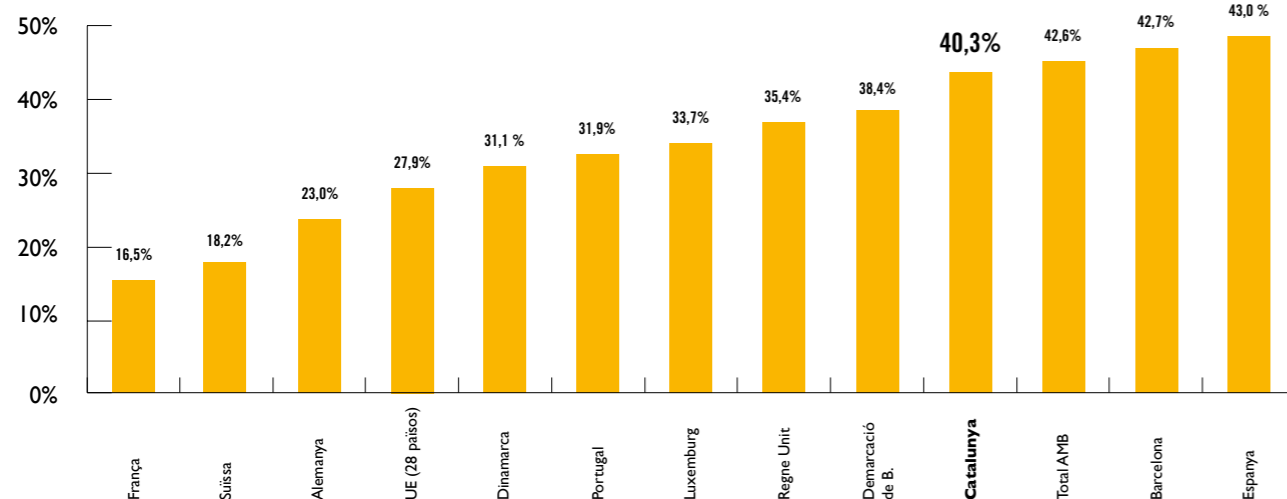
Les llars en situació més vulnerable (primer decil de renda) només podrien pagar un lloguer màxim de 179 euros; les del segon decil, de 325 euros; les del tercer decil, de 436 euros i és només a partir del quart decil que es poden superar els 500 euros.⁷

L'esforç que una família ha de fer per pagar el lloguer és cada vegada més gran.

4 DE CADA 10 LLARS GASTEN MÉS DEL 40% DELS INGRESSOS EN HABITATGE

La taxa de sobrecàrrega de les despeses relacionades amb l'habitatge és del 40,3%, una de les més altes d'Europa.⁸

Sobreesforç en el pagament de l'habitatge de lloguer a preus de mercat: % que destinen més del 40% dels seus ingressos al pagament de l'habitatge. 2016

Font: Observatori Metropolità de l'Habitatge de Barcelona a partir de dades d'EU-SILC per als països europeus, de l'Idescat i IERMB per Barcelona i AMB: Enquesta de condicions de vida, 2016.

6 Informe "Emergència habitacional, pobresa energètica i salut. Informe sobre la inseguretat residencial a Barcelona 2017-2020, Observatori DESC 2020.

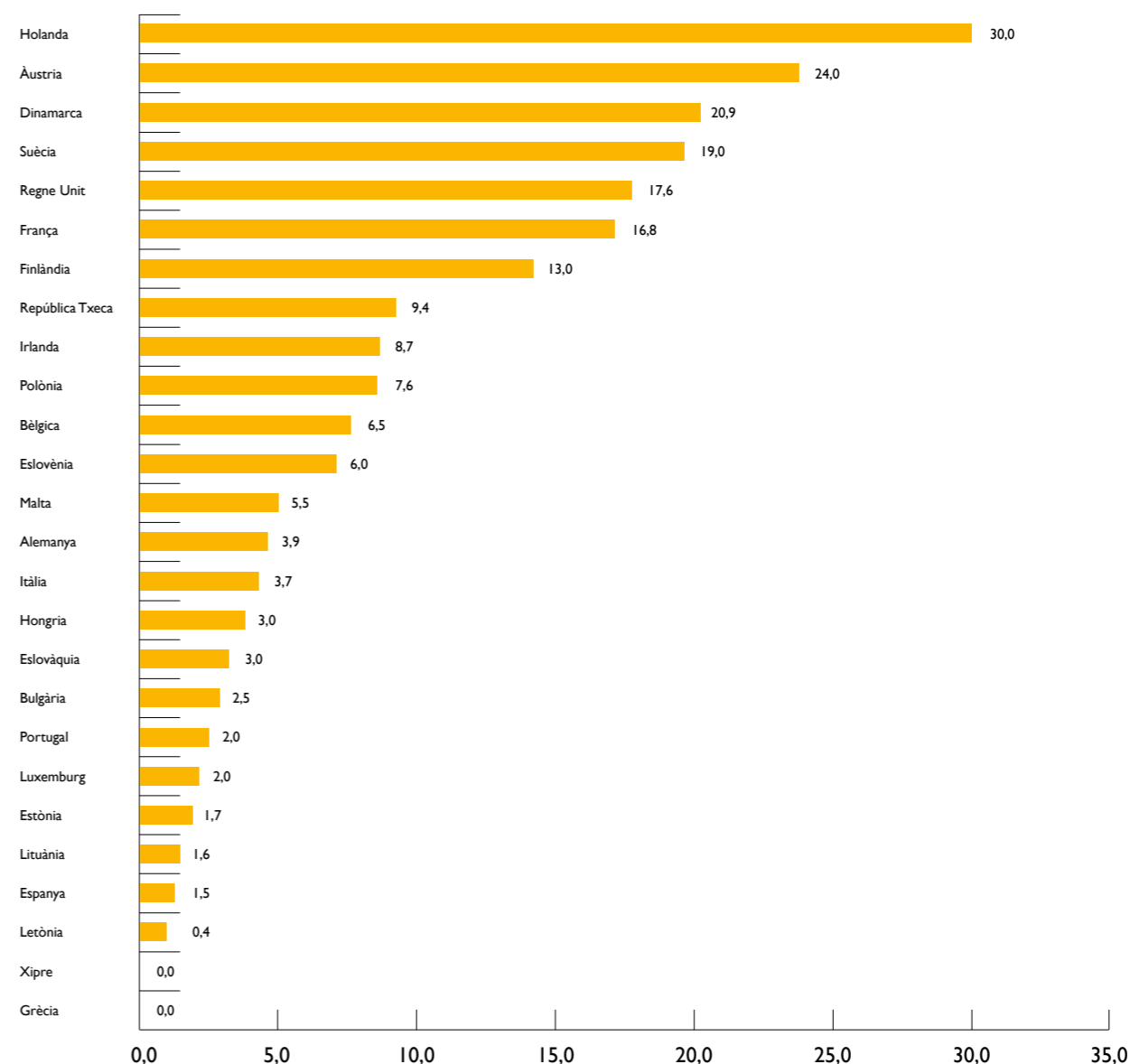
7 Ibidem.

8 Informe de Cohabitac "Reptes i limitacions de la promoció i la gestió d'habitatges de lloguer social, a Catalunya", 2020.

LA FALTA DE LLOGUER SOCIAL ÉS UNA ANOMALIA EN EL PAISATGE EUROPEU

A Catalunya, el parc de lloguer social se situa prop de l'1,5% del parc total d'habitatge, un dels més baixos de la Unió Europea i molt lluny de la mitjana europea del 15%.⁹

Percentatge d'habitatge de lloguer social sobre el total del parc. Espanya i Europa 2017 (darrer any disponible)

Font: "El parc públic i protegit d'habitatges a Espanya: una anàlisi des del context europeu". Bosch, J i Trilla, C. Publicat per Fundipax, 2019. Amb dades de Housing Europe (Pittini et al., 2017; Laino i Pittini, 2011) excepte Espanya (Amnistia Internacional, 2015:34).

9 Ibidem

IMPACTE DE LA CRISI SOCIOECONÒMICA DE LA COVID-19 EN LA POBRESA INFANTIL

Com a totes les crisis, la crisi econòmica i social desencadenada per la pandèmia de la Covid-19 afectarà els col·lectius que ja eren més vulnerables. Per tant, els infants seran, altra vegada, el col·lectiu més afectat per la situació. Segons les nostres estimacions, el 2021 hi haurà gairebé mig milió de nens i nenes pobres (un 35%), una taxa inacceptable que afectarà encara més les famílies monoparentals.

El complement de la Renda Garantida de Ciutadania (RGC) per fill a càrrec no ha estat eficient per reduir les situacions de pobresa de les famílies amb fills a càrrec.

- **Tot i que la pobresa general pugi relativament poc (+0,3%), a causa de l'empobriment general de la població, la pobresa infantil es desplaça (+4%).**
- **Sense mesures adequades, la crisi del coronavirus elevarà les taxes de pobresa infantil al 34,6% , i més d'1 de cada 3 nens i nenes a Catalunya viurà en situació de pobresa el 2021.**
- **El col·lectiu més vulnerable serà el de les famílies monoparentals amb un augment del 3%, que passarà del 47% al 50% de risc de pobresa.**

ENQUESTA SOBRE L'IMPACTE DE LA PANDÈMIA EN ELS NENS I NENES MÉS VULNERABLES

Per esbrinar la situació en què viuen les famílies a Catalunya, a Save the Children vam realitzar una enquesta a més de 400 llars el desembre del 2020 amb uns resultats preocupants: **la pandèmia està afectant greument les famílies més pobres menors d'edat a càrrec.**

- Gairebé **la meitat de les llars vulnerables** amb nens i nenes a càrrec **té problemes per fer front a les despeses d'alimentació**, enfront del 7% de les llars més benestants.
- **Només un 7% de les famílies amb fills a càrrec que no pateixen pobresa ha perdut la feina**, mentre que en el cas de les famílies vulnerables aquest percentatge puja fins al 43%.
- El **72% de les llars més vulnerables ha vist caure el seu nivell d'ingressos**, 30 punts més que les llars més benestants.
- El **14% d'aquestes llars ha patit talls de subministraments bàsics.**

Els efectes de la pandèmia també es reflecteixen en l'estat de salut de les persones. L'efecte més visible és un deteriorament de l'estat emocional, superior en el cas de les famílies en situació de vulnerabilitat.

- **Nou de cada deu famílies vulnerables afirmen estar preocupades**, 13 punts percentuals més que les famílies que no pateixen pobresa. Una situació que també els provoca **estrès (84%) i tristesa (66%)**.

SI LA POBRESA ÉS UNA DECISIÓ POLÍTICA, ENCARA HO ÉS MÉS LA POBRESA INFANTIL.

Totes les evidències acorden que la intervenció primerenca en la infància té un destacat retorn social, i subratllen la seva importància per millorar la productivitat i la cohesió social, i mantenir el nostre sistema de benestar.

PROPOSTES PER REDUIR LA POBRESA INFANTIL

PROPOSTA 1: REFORMULAR LA RGC PERQUÈ AFAVOREIXI LES FAMÍLIES AMB FILLS A CÀRREC EN POBRESA SEVERA

- **Reutilitzar el pressupost del 2020 de la Renda Garantida de Ciutadania (RGC) per dissenyar una nova prestació** que consistiria en un ingrés mensual destinat a aquelles famílies amb menors a càrrec que tinguin uns ingressos anuals per unitat de consum per sota el llindar de pobresa severa català (7.320 €).
- **L'import d'aquesta prestació seria de 200 € mensuals** per a les famílies amb un infant a càrrec, que s'incrementaria en 100 € per cada nen o nena addicional.
- Aquesta prestació per fill a càrrec com a complement a l'Ingrés Mínim Vital (IMV) **podria reduir en 6 punts percentuals el nivell actual de pobresa severa infantil a Catalunya**, que passaria d'un 13% a un 7%.
- **Elaborar un decret llei de la RGC que compatibilitzi l'Ingrés Mínim Vital, i doni prioritat a rebre-la** mentre s'espera resposta de l'IMV, per evitar que les persones sense ingressos visquin llargues situacions d'espera sense tenir dret a rebre cap de les dues prestacions.

PROPOSTA 2: CREAR UN COMPLEMENT D'HABITATGE A LA RGC

- **Crear un complement per motiu d'habitatge per a les famílies amb fills a càrrec beneficiàries de la RGC**, prenent com a exemple la renda basca. Relacionar, també, aquesta ajuda amb la necessitat de ser sol·licitant de lloguer social per anar actualitzant les necessitats de lloguer social existents.
- **Augmentar el parc públic d'habitatge social** (actualment de l'1,5 %) per aconseguir la mitjana europea situada en el 15% i preveure mecanismes per assegurar que les famílies amb fills i filles a càrrec siguin prioritàries.

PROPOSTA 3: CONVERTIR ELS PROGRAMES D'AJUTS EXCEPCIONALS EN ABONAMENT MENSUAL

- **Convertir els programes d'ajuts excepcionals a les famílies vulnerables en ingressos mensuals a través de targetes moneders** durant tota la durada de la crisi, per evitar que empitjorin les seves circumstàncies, la saturació dels serveis socials i afavorir l'apoderament de les famílies.

PROPOSTA 4: SITUAR LA LLUITA CONTRA LA POBRESA INFANTIL AL CENTRE DE LES PRIORITATS

- **Situar la lluita contra la pobresa infantil al centre de la política del govern**, i constituir un comissionat o un pacte contra la pobresa infantil que articuli una estratègia integral i les diferents mesures que la componen.
- **Incrementar el percentatge del producte interior brut que Catalunya destina a les prestacions socials d'infància i família fins al 2,4%, la mitjana europea**, d'acord amb la Moció 198/XII del Parlament de Catalunya, sobre la pobresa infantil.
- **Com més necessitats més recursos.** Entre altres coses, l'estratègia catalana de lluita contra la pobresa infantil haurà de fer un mapa de les zones on hi ha més pobresa dels infants i aportar-hi solucions concretes, transversals i duradores que s'hauran de reflectir en un pacte i en els pressupostos.
- **Apujar l'IRSC congelat des del 2010**, perquè s'adeqüi a la realitat de les famílies i que les famílies en situació de pobresa puguin accedir a les prestacions que fixen l'IRSC com a llindar.
- **Ampliar la cobertura de pròtesis, audiòfons, ulleres, serveis psicològics i psicosocials, i salut bucodental, per a nens i nenes fins als 18 anys**, incloent-hi el cost total en la cartera de serveis del sistema de salut, seguint les consideracions de les resolucions 17/XI i 327/XI del Parlament de Catalunya, ja que moltes famílies no poden fer front a aquestes despeses imprevistes.
- **Universalitzar la beca menjador i l'accés a les activitats educatives**, segons el criteri de renda marcada pels ingressos i les despeses de les famílies.
- **Crear places de primer cicle d'educació infantil prioritant les zones amb menys cobertura i més necessitat socioeconòmica.**
- **Garantir l'accés a activitats d'oci i esportives en clau d'equitat** perquè tots els infants en situació de pobresa hi puguin accedir.

VIOLÈNCIA

Els infants pateixen més violència que els adults, és més oculta i provoca seqüeles més greus.

La violència contra la infància comprèn tota forma de perjudici o abús físic o mental; descuit o tracte negligent; maltractament o explotació, inclosa la violència sexual, el tràfic d'infants o el treball perillós i forçós; i les pràctiques nocives, com la mutilació genital femenina i el matrimoni infantil.

La violència que pateixen els infants és una realitat molt àmplia, que afecta molts nens i nenes però que alhora és molt invisibilitzada. Les dades disponibles basades en estadístiques oficials representen només la punta de l'iceberg, ja que només recullen els fets denunciats o notificats.

MALTRACTAMENT EN L'ÀMBIT DE LA FAMÍLIA

Es considera maltractament les accions o omissions que no es produeixen de manera accidental i que provoquen un mal en el benestar físic, emocional o psicològic de nens, nenes i adolescents.

2.937 denúncies per maltractament

Durant l'any 2019 es van presentar 2.937 denúncies per violència en l'àmbit de la llar contra menors d'edat, segons dades dels Mossos d'Esquadra.¹⁰

16.358 trucades i 3.675 nous casos

L'any 2019, Infància Respon va rebre 16.358 trucades i va registrar 3.675 nous casos de maltractament infantil mitjançant la Unitat de Detecció i Prevenció del Maltractament Infantil (UDEPMI).¹¹

Una realitat àmplia i poc notificada

Els estudis demostren que els nens i nenes són més victimitzats que els adults en tots els països del món. A tot l'Estat s'estima que **més del 25% dels nens i nenes han estat víctimes de maltractament per part dels seus cuidadors**¹², i altres investigacions han demostrat que menys **del 10% dels casos de violència contra nens i nenes es notifica**.¹³

La violència contra els infants continua sent tolerada

El Codi civil de Catalunya manté l'ambigüitat en relació amb el càstig corporal, que pot permetre pensar que resulta acceptable l'ús d'un cert grau de violència contra els infants, amb finalitat educativa i amb certs límits.¹⁴

10 Departament d'Interior. Mossos d'Esquadra (2019). Violència masclista i domèstica.

11 Save the Children (2020), Més mal em fa a mi.

MALTRACTAMENT FAMILIAR DURANT EL CONFINAMENT

Durant el mes de gener del 2020, el telèfon Infància Respon va atendre 1.401 trucades, mentre que a l'abril, en ple confinament, només en va rebre 950, un 32% menys. De la mateixa manera, mentre que el gener del 2020 la Unitat de detecció i prevenció del maltractament infantil (UDEPMI) va obrir 276 nous expedients de casos de maltractament infantil, a l'abril només en va obrir 52, un 81% menys. La baixada de notificacions durant els mesos de confinament ens ha de preocupar i fer reflexionar sobre l'accés i el coneixement que tenen els infants d'aquest telèfon, ja que sabem que menys notificació no significa que hi hagin menys casos, sinó que no s'estan detectant, i, per tant, s'està impedit que els nens i nenes puguin ser protegits.¹⁵

VIOLÈNCIA DOMÈSTICA

La violència domèstica és la que es produeix en el si de la família i que pot afectar els seus diferents membres.

1 infant assassinat

L'any 2020 hi ha hagut 1.095 denúncies per violència domèstica a menors d'edat i 1 nena ha perdut la vida a causa d'aquest tipus de violència. L'any 2019 hi va haver 5 víctimes mortals, 4 nenes i 1 nen.¹⁶

12 Pereda, N., Guilera, G., & Abad, J. (2014). "Victimization and polyvictimization of Spanish children and youth: Results from a community sample". Child Abuse & Neglect, 38, 640-649.

13 World Health Organization (2013). European report on preventing child maltreatment. Copenhagen, Denmark: World Health Organization.

14 Informe del Síndic de Greuges sobre els drets dels infants (2019), (p. 185).

15 Departament d'Interior. Mossos d'Esquadra (2019). Dades sobre violència domèstica.

16 <https://www.europewatchdog.info/en/instruments/campaigns/one-in-five/>

VIOLÈNCIA SEXUAL

La violència sexual consisteix en la imposició per part d'un adult o d'un altre menor d'una activitat de caràcter sexual a un nen o una nena aprofitant la desigualtat de poder per obtenir una satisfacció sexual. Els infants no són capaços de donar el seu consentiment ni de comprendre la situació, que és impròpia per a la seva edat i el seu desenvolupament psicosexual. Poden ser conductes més o menys violentes i que inclouen diversos comportaments i actes sexuals.

1 de cada 5 infants és víctima de violència sexual

El Consell d'Europa calcula que 1 de cada 5 nens i nenes és víctima de violència sexual.¹⁷

La meitat de les víctimes, menors de 20 anys

El 48,20% de les víctimes de violència sexual a Catalunya tenen menys de 20 anys.¹⁸

Més de 1.000 denúncies

A Catalunya, durant l'any 2019, es van presentar 1.009 denúncies de violència sexual contra nens i nenes.¹⁹

La punta de l'iceberg

S'estima que només un 15% dels casos d'abús sexual es notifica a les autoritats.²⁰

Les denúncies no arriben a judici oral

Però encara que es denunciï, el 70% del total de denúncies per violència sexual a Catalunya contra nens i nenes no arriba mai a judici oral per falta de proves.²¹

17 Departament d'Interior 2020. Violències sexuals en la gent jove

18 Departament d'Interior. Mossos d'Esquadra (2019). Violència masclista i domèstica.

19 Ibidem

20 Ibidem

21 Informe de la Fundació del Barça El bullying des de la mirada dels adolescents i els experts, 2019

ASSETJAMENT ESCOLAR

És una conducta violenta entre iguals que consisteix en la fustigació, la intimidació i la persecució física o psicològica d'un o diversos nens, nenes o adolescents cap a un altre infant. Es tracta d'accions intencionades, injustificades i continuades en el temps.

Més de la meitat dels adolescents conviuen amb el bullying

El 54% dels joves d'entre 14 i 18 anys de Catalunya han estat implicats en casos d'assetjament escolar; ja sigui com a víctimes, com a agressors o com a testimonis actius o passius.²²

L'assetjament escolar, primera preocupació dels adolescents

El bullying s'ha convertit en la primera preocupació dels nois i noies, per davant de les drogues i el fracàs escolar.²³

El 20% ha patit abusos físics i psicològics

El 20% dels adolescents ha estat víctima d'abusos físics i psicològics per part d'altres companys i companyes.²⁴

22 Ibidem

23 Ibidem

24 Observatori de la Igualtat de Gènere de l'Institut Català de les Dones (2020). Dades facilitades a Save the Children.

VIOLÈNCIA DE GÈNERE

La violència de gènere o masclista és qualsevol acte violent o agressiu basat en una situació de desigualtat en el marc d'un sistema de relacions de dominació dels homes sobre les dones i les nenes. Els infants en són doblement víctimes, perquè presencien aquesta violència en contra de la mare o perquè són directament víctimes d'aquesta violència.

4 menors orfes

Els fills i filles de dones assassinades per violència de gènere són les víctimes invisibles. Quatre menors d'entre 13 i 18 anys han quedat orfes durant l'any 2020. L'any 2019, van ser 13 menors d'entre 0 a 18 anys.²⁵

Masclisme adolescent

A tercer trimestre de l'any 2020, 21 menors han estat detinguts per violència masclista en l'àmbit de la parella (de gener a desembre de 2019 en van ser 22).²⁸

Durant l'any 2020, el 35,3% de les dones víctimes de violència sexual ha estat una menor d'edat, seguit de les joves de 18 a 25 anys (28%). Pel que fa l'edat més freqüent dels agressors, en un 22,2% dels casos eren joves d'entre 18 i 25 anys.²⁹

10 dones i 1 nena assassinades

El nombre de dones assassinades per violència masclista el 2020 a Catalunya ha estat de 10. Una nena de tres anys, filla d'una de les dones, també ha estat víctima d'aquest tipus de violència. En només un cas hi havia denúncia prèvia.²⁶

L'any 2019, 13 dones van perdre la vida per violència de gènere. En cinc dels casos hi havia denúncia prèvia a l'agressor.²⁷

25 Observatori de la Igualtat de Gènere de l'Institut Català de les Dones (2020). Dades facilitades a Save the Children.

26 Ibidem.

27 Ibidem.

28 Departament d'Interior, Mossos d'Esquadra (2020). Dades sobre violència masclista.

29 Observatori de la Igualtat de Gènere de l'Institut Català de les Dones (2020). Dades facilitades a Save the Children.

VIOLÈNCIA EN LÍNIA

Es considera violència en línia les conductes violentes que pateixen nens, nenes i adolescents a través de l'ús quotidià de les noves tecnologies de la informació i comunicació i que afecten greument el seu desenvolupament.

La violència en línia és un tipus de violència que no sol aparèixer aïllada. Poden combinar-se diverses violències en línia, i fins i tot és probable que qui pateix o provoca violència en el món virtual la faci també en el físic. A més, la possibilitat de reproduir i reenviar els continguts digitals infinitament provoca que aquestes formes de violència siguin continuades en el temps.

El 84,2% dels menors, víctimes de violència en línia

8 de cada 10 joves catalans entre 18 i 20 anys enquestats per Save the Children han patit algun tipus de violència en línia durant la infància.³⁰

1 de cada 2 menors ha vist material sexual o violent involuntàriament

Una altra de les formes de violència que més pateixen els nens, nenes i adolescents és l'exposició involuntària a material sexual o violent: 1 de cada 2 enquestats va accedir a aquest contingut quan era menor d'edat i sense consentiment. Aquesta violència es produeix quan un nen o nena es troba amb material inapropiat per la seva edat quan busca continguts a internet o es descarrega arxius.³²

30 Mossos d'Esquadra (2020), dades facilitades a Save the Children.

31 Ibidem.

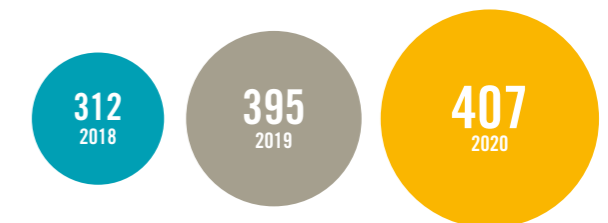
32 Ibidem.

407 denúncies per delictes cibernètics

Fins a octubre de 2020, a Catalunya hi va haver 407 menors d'edat que van denunciar haver patit delictes cibernètics; 84 denúncies contra la llibertat sexual i 47 contra la intimitat i revelació de secrets. Del total de denúncies, el 59% tenia com a principal afectada una nena, amb una edat mitjana de 13 anys.³¹

Denúncies per delictes cibernètics a infants i adolescents

Font: Elaboració pròpia amb dades dels Mossos d'Esquadra

El 42% dels infants ha patit ciberassetjament

El ciberassetjament consisteix en comportaments repetitius de fustigació, intimidació i exclusió social cap a una víctima a través de missatges, imatges o vídeos que pretenen danyar, insultar, humiliar o difamar. El seu abast és més extens que el de l'assetjament tradicional a causa de la viralització que poden arribar a tenir les imatges de l'assetjament.

És la forma de violència més comuna entre els adolescents, un 42% dels joves n'ha patit. Succeeix per primera vegada quan els nens i nenes tenen 13 anys i la persona que assetja és, en un 64% dels casos, un amic o company del centre d'estudis.³³

1 de cada 4 adolescents, exposat al sexting

El sexting és una conducta de risc que cal vigilar i a la qual s'exposa un 27,5% dels adolescents.

En la meitat dels casos de sexting sense consentiment, la persona responsable d'exercir la violència és la parella o exparella³⁵ (difusió de missatges o imatges del nen o la nena amb contingut sexual sense el seu consentiment).

33 Ibidem.

34 Ibidem.

35 Ibidem.

Un 26%, víctima de grooming

1 de cada 4 adolescents ha patit aquest tipus de violència en línia en què un adult es fa passar per un infant per involucrar-lo en algun tipus d'activitat sexual.³⁴

PROPOSTES PER REDUIR LA VIOLÈNCIA CONTRA ELS INFANTS

ELABORAR UNA ESTRATÈGIA INTEGRAL DE LLUITA CONTRA LA VIOLÈNCIA ENVERS ELS INFANTS

- **Elaborar una estratègia integral de lluita contra la violència envers els infants** que consideri totes les formes de violència i abordi la prevenció, la protecció, la detecció, l'actuació i la restauració dels drets.
- **Crear una comissió interdepartamental** responsable de portar a terme l'estratègia catalana de prevenció i protecció dels infants contra la violència.
- **Elaborar una enquesta de prevalença** per disposar d'un diagnòstic de la situació de violència contra la infància, per edat, zona, col·lectius, etcètera.
- **Implementar una campanya pública de sensibilització** per promoure la tolerància zero amb la violència contra la infància.
- **Adaptar el telèfon d'Infància Respon de la Generalitat de Catalunya** a les necessitats dels infants; per exemple, creant un xat de WhatsApp, per garantir als nens, nenes i adolescents canals de denúncia i notificació segurs, accessibles i adaptats a la situació d'aïllament
- **Implementar el RUVI (Registre unificat de violències contra la infància)** entre tots els departaments que poden recollir dades dels infants..

MODIFICAR EL CODI CIVIL DE CATALUNYA

- **Derogar la referència a la "facultat de correcció" dels progenitors**, que s'inclou dins l'apartat 4 de l'article 236-17 del Codi civil de Catalunya.

FORMACIÓ CONTRA LA VIOLÈNCIA

- **Posar en marxa formació en parentalitat positiva amb perspectiva de gènere** en els cursos de preparació al part, postpart i als programes de salut del nen sa perquè pares i cuidadors aprenguin pautes de criança i estratègies educatives sanes i allunyades de la violència, de manera que tinguin eines per gestionar els problemes de comportament dels seus fills i reconèixer les seves necessitats.
- **Incloure en el currículum assignatures obligatòries d'educació afectiva i sexual, ciutadania digital i prevenció de totes les formes de violència**, i formar els docents en detecció de les diverses formes de violència.
- **Estudiar els programes internacionals de prevenció** amb acreditada validesa científica per dissenyar la proposta catalana de prevenció de la violència, amb especial atenció a les estratègies proposades per l'INSPIRA.

CREAR UN TORN D'OFICI PER ALS INFANTS VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA

- **Crear un torn d'ofici als col·legis d'advocats especialitzat en nens i nenes víctimes de violència** per assegurar la presència d'un advocat especialitzat en les Barnahus (model d'atenció integral en què tots els departaments que intervenen en un cas d'abús sexual infantil es coordinen i treballen sota el mateix sostre).

Save the Children